

Výroční zpráva za rok 2010

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum[®] Praha, o.s. (dále DYS-centrum[®]) je dobrovolné nezávislé sdružení občanů a právnických osob, kteří se ve svém profesním nebo osobním životě setkávají s problematikou specifických poruch učení a chování. Ve své činnosti navazujeme na dlouholetou tradici práce s dětmi se specifickými poruchami učení a chování, jejíž základy byly položeny již v polovině minulého století. Současně se na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe i teoreticko-výzkumných studií snaží neustále rozvíjet a zdokonalovat současné modely péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se proto věnujeme také dospívajícím i dospělým se specifickými poruchami učení a chování.

V roce 2010 slavilo DYS-centrum[®] patnácté výročí svého vzniku, neboť bylo jako občanské sdružení založeno 2. ledna 1995. Na počátku stála iniciativa profesora Z. Matějčka, který vnímal tehdejší nabídku péče o jedince se specifickými poruchami učení a chování jako nedostačující. Činnost organizace je zakotvena ve stanovách a zaměřuje se primárně na děti, dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení a chování (SPUCH), jejich rodinné příslušníky i další významné osoby v jejich okolí. Mimo to intenzivně spolupracujeme s učiteli, kteří se setkávají s žáky a studenty se SPUCH (od učitelů mateřských škol až po vysokoškolské pedagogy), s pracovníky školských poradenských zařízení, logopedy, neurology i dalšími profesionály, mezi jejichž klienty jedinci se SPUCH patří.

DYS - centrum[®] sídlí v Praze 7, Korunovační 8, v budově ZŠ Korunovační.

Aktivity DYS-centra se již několik let stabilně orientují na oblast reedukační a diagnostickou; konzultační; vzdělávací; informační a publikační; dokumentační.

V roce 2010 tvořily pracovní tým:

Speciální pedagožky a reedukační terapeutky:

Mgr. et Bc. Zuzana Pospíšilová

Mgr. Jaroslava Punčochářová

Mgr. Jana Pechancová

Jiřina Nejedlá

Nora Valerová

Mgr. Gabriela Roztočilová

Psycholožka:

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.

Manažerka projektu OPPA:

Mgr. Jana Janáčová

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum® s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, logopedů, neurologů, pediatrů, rehabilitačních pracovníků apod., kteří se podílejí na péči o klienty DYS-centra, nebo v rámci organizace realizují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou i laickou veřejnost.

Činnosti DYS-centra jsou dále podporovány zájmem či přímo aktivním zapojením členů občanského sdružení. **Členskou základnu** tvoří především odborníci pracující s osobami se specifickými poruchami učení a chování (jedná se převážně o učitele, speciální pedagogy, psychology, logopedy, sociální pracovníky) a rodiče dětí a dospívajících se SPUCH. Počet aktivních členů k 31. 12. 2010 byl 47 osob.

Činnost občanského sdružení řídí Předsednictvo. 3. listopadu 2010 došlo ke změně členů Předsednictva i Revizní komise, a to následujícím způsobem.

V r. 2010 byli členy **Předsednictva**:

- ✓ Mgr. Gabriela Roztočilová (předsedkyně) - odvolána Valnou hromadou 3. 11. 2010 z důvodu odchodu z pracovního poměru v DYS-centru
- ✓ PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (místopředsedkyně) - od 8. 11. 2010 předsedkyně
- ✓ Mgr. et Bc. Zuzana Pospíšilová (hospodářka) - od 8. 11. 2010 místopředsedkyně
- ✓ Jiřina Nejedlá - od 8. 11. 2010 hospodářka
- ✓ Mgr. et Mgr. David Čáp
- ✓ Mgr. Jana Strnádková - nová členka Předsednictva od 3. 11. 2010

Členy nově ustanovené **Revizní komise** byli v roce 2010:

- ✓ Mgr. Jaroslava Punčochářová
- ✓ Mgr. Monika Sopková - z rodinných důvodů 3. 11. 2010 odstoupila ze své funkce
- ✓ Nora Valerová
- ✓ Mgr. Jana Janáčová - zvolena do Revizní komise 3. 11. 2010

Nejvyšším orgánem sdružení je Valná hromada, která byla v roce 2010 svolána 3. listopadu 2010. Mezi hlavní témata jednání patřily změny Předsednictva a Revizní komise a finanční náležitosti DYS-centra.

II. Činnost DYS - centra

Aktivity organizace byly v roce 2010 realizovány v následujících oblastech:

1. Reedukační/diagnostická oblast

DYS-centrum[®] nabízí klientům komplexní diagnostiku specifických poruch učení a chování, popř. některých přidružených obtíží. Nejrozsáhlejší složku spolupráce s dětskou a dospívající klientelou však představují reedukační a rozvíjecí cvičení, která jsou realizována od předškolního věku do období dospívání. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na nápravu, popř. kompenzaci specifických poruch učení a chování, u dětí předškolního věku podporujeme rozvoj dovedností potřebných pro úspěšné zahájení školní docházky.

Kromě tradičních, dlouhodobě osvědčených reedukačních postupů DYS-centrum[®] při práci s klienty zařazuje nové přístupy a snaží se ve prospěch dětí efektivně kombinovat takové metody, které jim umožní minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH. V rámci **individuální nápravné péče** pracujeme podle metodických materiálů našich předních odborníků - Prof. Z. Matějčka, PhDr. Z. Žlaba, PhDr. P. Kuncové, PaedDr. et Mgr. H. Žáčkové, Doc. O. Zelinkové, PaedDr. Z. Michalové, Ph.D., PaedDr. J. Nováka, Mgr. J. Bednářové, Doc. Věry Pokorné a dalších. Tradiční reedukační aktivity s dětmi i dospívajícími rozšiřujeme o využití specializovaných počítačových programů. Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zaštitění odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností. Zcela odmítáme využívání alternativních metod, které jsou založeny na dojmech a nerelevantních východiscích.

V roce 2010 nabízelo DYS-centrum[®] následující programy pro děti a jejich rodiče:

Komplexní náprava specifických poruch učení

Rozvíjecí cvičení pro děti předškolního věku

HYPO

MAXÍK

KUPOZ

Pecepční a motorická oslabení ve školní praxi

Grafomotorický nácvik podle Mgr. Bednářové

Feuersteinovu metodu instrumentálního obohacování

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Děti navštěvují DYS-centrum® v nejkratším intervalu 2x týdně, maximálně pak 1x za měsíc. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2010 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **112 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **1.655 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **248 klientů**. 72 z nich uskutečnilo pouze jednu návštěvu. V těchto případech se nejčastěji jednalo o komplexní vyšetření, konzultace, případně byla spolupráce s DYS-centrem zahájena teprve na konci kalendářního roku a pokračuje v roce následujícím. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku u jednoho klienta činil 52 hodin, průměrný počet návštěv na jednoho klienta byl 7.

2. Konzultační oblast

DYS-centrum® nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obracejí s žádostí o pomoc. V roce 2010 stejně jako v předchozím roce požádalo o konzultaci rovněž několik **dospělých, kterým byly v dětství poruchy diagnostikovány**, popř. vzhledem k věku nezískali možnost diagnostické a reedukační péče, avšak stále čelí potížím typickým pro symptomatiku SPUCH. Jejich dotazy se především týkaly pracovního uplatnění a studia na vysoké škole. Konzultace využívají rovněž **učitelé a poradenští pracovníci** z oblasti školství, případně **další odborníci**, kteří se ve své praxi setkávají s klientelou DYS-centra. Počet jednorázových konzultací v roce 2010 činil 21.

3. Informační/publikační oblast

V průběhu roku 2010 byly nadále aktualizovány a modernizovány **webové stránky** DYS-centra. Jejich návštěvníci mají možnost získat veškeré informace o činnosti organizace, o nabídce vzdělávacích aktivit, metodických, reedukačních i výukových materiálech, které nabízíme. V souvislosti s prezentací DYS-centra v zahraničí jsou webové stránky rovněž doplněny o text v anglickém jazyce, který představuje hlavní aktivity zahraničním zájemcům.

DYS-centrum® informovalo o svých aktivitách rovněž u příležitosti řady odborných akcí, které se v roce 2010 uskutečnily v České republice i v zahraničí. Jednalo se o následující události:

V médiích byly aktuální informace o DYS-centru zveřejněny v časopisech Marianne, Vlasta a v příloze deníku Právo.

V neposlední řadě byly aktivity DYS-centra prezentovány na následujících konferencích a dalších odborných akcích:

- ✓ Konference Asociace vysokoškolských poradců, které se konaly v dubnu a listopadu 2010.
- ✓ Konference Škola jako místo setkávání 2010 pořádaná katedrou psychologie FF UK v dubnu 2010.
- ✓ Konference EDA (European Dyslexia Association) pořádaná v Belgii v dubnu 2010.
- ✓ Logopedická společnost Miloše Sováka v dubnu 2010.
- ✓ Angličtina pro dyslektiky s programem Jazyky bez bariér: organizovaná výměna zkušeností, kterou pořádá Ing. D. Rýdlová ve spolupráci s Oxford University Press v listopadu 2010. DYS-centrum® celou akci podpořilo.

V roce 2010 jsme nadále intenzivně spolupracovali s Českou společností „Dyslexie“ (ČSD). Na konferencích pořádaných touto organizací byly prezentovány noviny DYS-centra. Mezi nejvýznamnější události pak bezpochyby patřilo první setkání dospělých s dyslexií, které ČSD iniciovala a uskutečnilo se 18. listopadu 2010. DYS-centrum se podílelo na organizaci akce a poskytlo zázemí pro její realizaci.

V roce 2010 pokračovalo DYS-centrum® rovněž ve své publikační činnosti. Vzhledem k vysokému množství odběratelů bylo nutné dotisknout pracovní listy **Zrakové vnímání: Optická diferenciacce**, díly I. i II., a **Číselná řada do 100** - vše od autorky J. Bednářové. Nově vyšla v DYS-centru publikace J. Bednářové **Orientace v čase**.

Dalším významným počinem roku 2010 bylo obnovení tradice pořádání prodejní výstavy a konference **DYSKORUNKA 2010**, která se konala 3. listopadu 2010 v prostorách ZŠ Korunovačnické. Své produkty prezentovalo dvacet vystavovatelů z celé republiky. Konference probíhala ve dvou paralelních sekcích, zúčastnilo se jí více než sedmdesát posluchačů a proběhlo sedmnáct přednášek, seminářů a workshopů. V souvislosti s obnovením celé akce (konala se po tříleté odmlce) získala DYSKORUNKA také nové logo, jejíž autorkou je Mgr. Martina Tesařová.

4. Vzdělávací oblast

DYS-centrum® je akreditované pracoviště MŠMT a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové a speciální pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování.

V roce 2010 proběhly v rámci DYS-centra následující vzdělávací akce:

- ✓ Dyspraxie, vývojová porucha koordinace
- ✓ Kurz psychorelaxačních technik
- ✓ Jak vést reedukační skupiny na ZŠ pro integrované dítě se SPUCH (konalo se 3x)
- ✓ Metody vyučování čtení
- ✓ Respektovat a být respektován. Jak projevit uznání a ocenění a poskytnout zpětnou vazbu
- ✓ SPUCH a jejich náprava
- ✓ HYPO - prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku (konalo se 5x)
- ✓ Písmo jako vědomá stopa pohybu aneb cvičení a malování s prky thaj-ti (konalo se 2x)
- ✓ Lze diagnostikovat dyslexii v předškolním věku?
- ✓ ADHD ve škole: práce s dětmi s využitím kognitivně-behaviorálních přístupů
- ✓ Pravo a levohemisférová dyslexie: využití poznatků v diagnostice a reedukaci
- ✓ Respektovat a být respektován. Přirozené lidské potřeby, potřeba dohod a pravidel a jejich vytváření s dětmi, metoda komunitního kruhu
- ✓ Metoda dobrého startu (konalo se 3x)
- ✓ Diagnostika leváctví, práce s levorukým dítětem (konalo se 2x)
- ✓ Dyskalkulie: reedukace: mladší a starší školní věk
- ✓ Předškolní věk: základ rozvoje intelektu a osobnosti
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku (konalo se 2x)
- ✓ Aby se jim dobře psalo: jak připravit předškoláky na psaní? (konalo se 2x)
- ✓ Práce s výchovnými problémy ve třídě
- ✓ Rozvoj vnímání dítěte předškolního věku

- ✓ Využití relaxačních technik při práci s dětmi s LMD
- ✓ Nadaní žáci na základní škole
- ✓ Diagnostika dysgrafie: co je a co není dysgrafie s ohledem na vývoj dětského rukopisu
- ✓ Cesta jak pomoci ve vzdělání žáků se SPUCH na 1. stupni ZŠ
- ✓ Můžeme pomoci dětem s ADHD?
- ✓ Jak diagnostikovat poruchy pozornosti s hyperaktivitou a impulzivitou: pedagogická diagnostika ADHD
- ✓ Školní zralost a zápis do školy
- ✓ Jsem neposedný. Co s tím mám dělat? Aneb já už s ním nemohu vydržet!
- ✓ Práce se stresem ve škole: pro učitele žáků a studentů se SPUCH

Kromě kurzů realizovaných přímo v DYS-centru byly na objednávku organizovány kurzy v Litoměřicích (Nadaní žáci na ZŠ; Rodina a škola: práce s rodinou), v Knínicích (SPU na II. a III. stupni), v Plzni (Metoda dobrého startu). Na všech uvedených seminářích bylo **proškoleno 772 frekventantů**.

V roce 2010 obdrželo DYS-centrum® akreditaci, resp. reakreditaci, MŠMT ČR na vzdělávací akce:

- ✓ Kazuistický seminář se zaměřením na problémové chování žáků (NOVÉ)
- ✓ Diagnostika leváctví, práce s levorukým dítětem
- ✓ Jak efektivně pracovat v hodinách ČJ se žáky druhého stupně a studenty SŠ se SPUCH a poruchami pozornosti (NOVÉ)
- ✓ SPU u žáků SŠ: program rozvoje učebních strategií (NOVÉ)
- ✓ Předškolní věk: základ rozvoje intelektu a osobnosti
- ✓ Nadané děti a žáci a věda a technika
- ✓ Nadaní žáci v základní škole
- ✓ Nadaní středoškoláci
- ✓ Jsem neposedný. Co s tím mám dělat? Aneb já už s ním nemohu vydržet! (NOVÉ)
- ✓ Dyskalkulie: needukace: mladší a starší školní věk
- ✓ SPU na 2. stupni ZŠ a jejich vliv na rozvoj studijních dovedností (NOVÉ)
- ✓ Dyslexie: angličtina
- ✓ Šikana ve školní třídě II: efektivní řešení (NOVÉ)

- ✓ Vyučování cizím jazykům u žáků se SPU
- ✓ Metody vyučování čtení
- ✓ Dyspraxie: vývojová porucha koordinace
- ✓ Pedagogická diagnostika a prevence
- ✓ Lezení: základ grafomotoriky
- ✓ SPU na II. a III. stupni
- ✓ Klíčové kompetence a jejich rozvíjení
- ✓ Méně obvyklé formy práce se třídou
- ✓ Hrubá slova v dětském slovníku
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky (Test rizika) (NOVÉ)
- ✓ Efektivní strategie učení u dětí se SPUCH

Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenští pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol. Studenti psychologie, speciální pedagogiky a sociální práce v roce 2010 rovněž využili **nabídky stáží a náslechů** v průběhu diagnostiky a reedukace.

Vzhledem ke skutečnosti, že se DYS-centrum® stalo plátcem DPH, došlo k úpravě rozpočtu u všech organizovaných vzdělávacích akcí. Tato skutečnost byla oznámena na MŠMT ČR v rámci akreditačního řízení.

5. Dokumentační oblast

V roce 2010 DYS-centrum® nadále rozšiřovalo **fond své knihovny a mediatéky**. Kromě na trhu běžně dostupných publikací souvisejících s problematikou SPUCH obsahuje knihovna unikátní zahraniční publikace i periodika a řadu dílčích studií, které se věnovaly tématu SPUCH v rámci diplomových, rigorózních či disertačních prací. Knihovna je k dispozici členům DYS-centra, odborné i laické veřejnosti. V roce 2010 jsme opět nakoupili větší množství aktuální zahraniční literatury, která není českému čtenáři běžně dostupná.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

V roce 2010 spolupracovalo DYS-centrum® se dvěma farmaceutickými firmami (**Pharma Nord, Qpharma**), které na český trh uvedly doplněk určený mimo jiné pro jedince se SPUCH. Jedná se o směs nenasycených mastných kyselin. Firmy umožnily, klientům distribuovat doplněk zdarma za podmínek, že klienti budou v době užívání doplňku

diagnosticky vyšetření a kontinuálně sledování, aby bylo možné získat informace o účinnosti doplňku také v české populaci.

DYS-centrum® zahájilo intenzivní spolupráci s mezinárodním projektem **DYS2.org**, který vytváří online rozvíjející aktivity pro dospívající se specifickými poruchami učení. V české republice je zastoupen firmou Euroface consulting, s. r. o. Byli jsme požádáni o prověření webového portálu v součinnosti s našimi klienty a se žáky ze spolupracujících středních škol. Mimo jsme se podíleli na překladu české verze zmíněných webových stránek.

V roce 2010 jsme nadále intenzivně spolupracovali s Českou společností „Dyslexie“ (ČSD). Na konferencích pořádaných touto organizací byly prezentovány noviny DYS-centra. Mezi nejvýznamnější události pak bezpochyby patřilo první setkání dospělých s dyslexií, které ČSD iniciovala a uskutečnilo se 18. listopadu 2010. DYS-centrum® se podílelo na organizaci akce a poskytlo zázemí pro její realizaci.

IV. Hospodaření v roce 2010

V roce 2010 činily celkové příjmy DYS-centra 5.203.525,94 Kč (včetně grantů, dotací a sponzorských darů). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za vzdělávací aktivity, prodej metodických materiálů a podpora z grantového projektu. Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2010 činily 4.988.724,21 Kč. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájemné, nákup vybavení a provozní režie.

Od 1. 1. 2010 se DYS-centrum® stalo plátcem DPH.

V. Dotace a granty

V roce 2010 představoval nejvýznamnější finanční podporu **grant financovaný z Operačního programu Praha adaptabilita (OPPA)**, který DYS-centrum® obdrželo na konci roku 2008. Projekt je zaměřen na vzdělávání učitelů středních škol a jeho úplný název zní Studenti středních škol se specifickými poruchami učení a chování - vzdělávání středoškolských pedagogických pracovníků a tvorba rozvíjejícího programu pro posílení klíčových kompetencí studentů. V roce 2010 bylo realizováno 27 kurzů, jichž se zúčastnilo 438 frekventantů. Mimo to v rámci projektu vzniká Komplexní rozvíjející program

pro studenty s dyslexií, kteří studují ve středních školách. V roce 2010 byla dokončena pracovní verze programu a bylo zahájeno jeho prověřování, do něhož bylo zapojeno 14 studentů.

V roce 2010 získalo DYS-centrum® sponzorský dar od MUDr. L. Sereghyové ve výši 10.000,-. Sponzorský dar ve výši 5.000,- jsme obdrželi od firmy EDWIN účetní servis s.r.o. a stejnou částku jsme získali také od firmy PP projekt spol. s. r. o. Veškeré sponzorské dary byly určeny na poskytování terapeutické a konzultační pomoci dětem se SPUCH a jejich rodičům.

VII. Členství v dalších organizacích

DYS-centrum® Praha o. s. je členem **Asociace DYS-center**, která sdružuje tyto organizace z celé České republiky.

zpracovala: PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.